

VACARISSES

balcó de Montserrat
edició digital

Per una comunitat de fe i amor, oberta a tots, acollidora i fraternal

Escena del naixement. Fragment del frontal de l'altar de Cardet (Vall de Boí - Alta Ribagorça)

Museu Nacional d'Art de Catalunya, s.XIII

Bon Nadal!

SUMARI

Pòrtic	3
L'Evangeli pam a pam II	4
La cuina de Ca la Quima	6
Des de Sant Llorenç Savall	7
Pensaments caçats al vol	8
Campanades	9
Des de Sitges	10
Racó de la poesia	11
Parròquia de Vacarisses	12
Vacarisses, balcó de Montserrat	18
Racó del conte	26
Dels Diaris	28
Col·laboracions	32

Vacarisses, balcó de Montserrat

Edita: Parròquia de Vacarisses

Redacció i Administració:

Plaça de l'Església, 15 - ☎ 0034938359102

08233 Vacarisses (Catalunya)

vacarissesbalcomontserrat@gmail.com

<http://issuu.com/search?q=balcomontserrat>

Director: Sebastià Codina

Redacció, Coordinació i Maquetació:

Jaume Pintó i Joan Vila

Dipòsit Legal: B 9241-2014

Foto de la capçalera de la portada: J. Picallo. Font: www.turismoyfotos.net.

ESGLÉSIA DE VACARISSES

DIA A DIA - Novembre

Dia 1

Missa al Cementiri en record de tots els que ens han precedit vers Déu, principalment dels que ens han deixat des de la diada de Tots Sants de l'any passat.

Dia 25

Trobada amb els consells parroquials de Pastoral i col·laboradors de l'Església amb motiu del canvi de Rector. Presentació del nou rector Mn. Josep Morros, escolapi.

Dia 27

Baptismes: Ona Torras i López.

Concert a càrrec de l'Escola de Música de Vacarisses.

CANVI DE RECTOR

Dia 11 de desembre del 2016, a 2/4 d'11 del matí

Solemne Eucaristia concelebrada d'Acció de Gràcies

Presidida per Mn. Pere Oliva, Vicari general de Pastoral del Bisbat de Vic,
Mn. Josep Morros i Mn. Sebastià Codina.

Us convidem a la festa.

Consells de Pastoral de Vacarisses

La revista "Vacarisses, balcó de Montserrat" i en particular la Direcció i l'equip de redacció i maquetació, no es fan responsables del contingut dels articles dels seus col·laboradors.

ANEU A LA WEB

ENVIEU-NOS UN CORREU

Posem-nos al dia sobre la Castellassa de can Torras (anys 2010 al 2016)

Massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac

(continuació)

Toponímia: l'any 1786 s'esmenta la "Castallassa":

La disparitat de formes de denominar la Castellassa no ha cessat pas en aquests anys, tot i que la forma Torras amb "a", argumentada i defensada en el llibre esmentat, no s'ha imposat. A la majoria de mapes, guies i publicacions posteriors s'ha mantingut la "e" de Torres, seguint la normativa fabriana d'escriure els plurals en vocal neutra com a "-es", considerant que aquest topònim és un plural de "torre", cosa que en canvi no està confirmada. A més, Torres prové del cognom dels propietaris de la masia homònima que hi ha a prop de la Castellassa, i no està certificat que l'origen del cognom sigui un plural de "torre".

Pel que fa a les novetats sobre toponímia, s'ha fet una troballa sobre el topònim "Castellassa". Recordem que és un nom mil·lenari, aparegut per primer cop en un pergami de l'any 960 dC citat amb la forma de "Castelle Azano", i que fins a finals del s.XVIII no va aparèixer en la forma "Castellassa" actual, concretament en un mapa conservat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Doncs bé, l'any 2013 es va publicar el dens i voluminós llibre titulat "Tres capbreus del Vallès Occidental", de Joan-Antoni Ferran, on s'esmenta la forma "Castallassa" en un any precís, el 1786, i en concret dins del text "La confessió de Salvador Torras, de Matadepera (18-11-1786)", en un paràgraf on aquest senyor dóna fe de tenir una peça de terra que inclou aquesta roca.

Excursionisme:

Alguns llocs poc o mai divulgats dels voltants de la Castellassa han passat a ser visitats i difosos en molts mitjans diferents gràcies a la seva aparició en el llibre d'Òscar Masó, encara que sense arribar a massificar-se ni a degradar-se, però sí essent tinguts en compte feliçment per la comunitat excursionista del massís. Llocs com la Balma del Sot de la Carda, els pins Pinyoners del Sot del Guix, la canal de l'Elefant, la canal Gentil, la canal del Tro, les pinasses del Dalmau, etc. ara són més coneguts i, ensembles, estimats i valorats.

El dia 6-11-2011 el Centre Excursionista de Terrassa va organitzar la 27a edició de la seva tradi-

cional i multitudinària Caminada Popular de Terrassa, i la dedicaren a la Castellassa de can Torras, homenatjant als germans Òscar i Albert Masó Garcia. Ells dos hi col·laboraren escrivint l'Òscar un tríptic descriptiu dels bonics racons i curiositats que envolten la roca, amb fotografies pròpies incloses, i també amb una poesia inèdita de l'Albert elaborada expressament per a l'ocasió, que venia adjunta a un cartró de colors lligat a un bon embotit que es va donar com a obsequi als participants de l'excursió.

Novetats d'escalada:

La confecció del primer llibre d'Òscar Masó dedicat a la Castellassa (2006-2008), confegit en format de guia d'excursions i d'escalades, va provocar un inusual auge aperturista que propicià l'obertura de quatre noves vies clàssiques en aquesta roca en un marge ben curt de temps. Passada la febre endegada per la imminent publicació del llibre, esparses novetats han aparegut posteriorment pel que fa a la pràctica d'aquest esport acrobàtic en les parets de la Castellassa, de les quals us en fem cinc cèntims de forma cronològica:

- **5-9-2011:** Mor tristament Àngel Casanovas i Crespo de forma inesperada, qui fou un dels aperturistes de la variant Ullés-Casanovas de la cara nord. Ferm muntanyenc i millor persona, fou president del Centre Excursionista de Terrassa i destacat escalador i fotògraf.
- **27-9-2011:** S'instal·la una nova anella de ràpel al cim, que fa joc junt amb la històrica anella dels ex-TIM.
- **15-9-2012:** S'obre a l'estil clàssic la via Gai Grimpar, a càrrec de Ricard Darder i Amadeu Pagès, l'única que s'ha obert des de la publicació del llibre citat. La ruta discorre paral·lela al cantó esquerre de la canal de la Matalonga, per una esquerra molt difícil i delicada, amb una part superior en placa fins al cim de la Torre.
- **6-1-2013:** 1a repetició de la treballosa via Enric Comellas i Llinares a càrrec de Bernat i Jordi del "Rumba Team". El potet ficat a la R2 a càrrec dels germans Masó Garcia, cooperaturistes, encara no tenia la firma de cap repetidor.
- **10-5-2013:** Efren Gaitan i l'històric David Vallhonrat alliberen la via Gai Grimpar, en una ferma activitat a la Castellassa que ha donat com a resultat la següent graduació: L1=6b+; L2=A2,6c/+. Efren ha treballat en altres alliberaments, alguns parcials i altres de sencers, en vies com la Color de Rosa, Torras Homet, Orgull Masònic, etc.
- **5-11-2015:** Ens deixa Josep Calvet Pratginestós a l'edat de 101 anys, històric aperturista sabadellenc de la cara Nord Original, feta junt amb Àngel Graner i Alexandre Camps l'any 1936. Fou un digne supervivent d'una època pionera i irrepetible, igual que ho va ser el seu

COL·LABORACIONS

amic escalador Manel Roviras, que ens deixà l'agost de 2010 als 95 anys.

- **27-1-2016:** L'entranyable Fredi Parera també ens deixa. Fou un valent i decidit escalador terrassenc que s'atreví a escalar l'Escletxa Central de la cara Oest de la Castellassa, patint-hi un aparatós accident.
- **30-1-2016:** El castellarenc Josep M. Torras Homet, qui més cops ha escalat la Castellassa (156 vegades), compleix 90 anys.
- **Sobreequipaments i restauracions:** Aquest fenomen de desvirtuació de la classicitat genuïna de la via normal s'ha produït diversos cops, i altrament s'hi ha restaurat l'equipament original. Aquest fet no és nou a la Castellassa, ja que cada cop hi ha més pressió per imposar a la força i sense ètica de respecte la modalitat d'escalada esportiva en els llocs on històricament sempre s'hi ha practicat la clàssica, eliminant-hi l'esforç, compromís i enginy que suposa aquesta última.
- **Novetat a la via "X":** Noves recerques han donat fruit i s'ha trobat, en el butlletí n°463 del C.E. de Catalunya de desembre de 1933, la citació més antiga coneguda fins avui dia sobre una ascensió a la canal-xemeneia de la via "X" de la Castellassa. La va efectuar en Santiago Coll en solitari (!), afirmant que va pujar la canal "pel costat de Terrassa". Cal recordar, no obstant, que es creu que aquesta via fou oberta pels anys vint del segle passat.

Tres recordats escaladors que varen obrir vies a la Castellassa i que ens han deixat en aquest lapsus de temps. Fotos: Conxita Garcia Pérez i Òscar Masó Garcia.

El primer llibre sobre la Castellassa feia referència a les escalades dels voltants de la roca, de les quals hi ha també diverses novetats a ressaltar:

- **2012 (juny):** Es reequipa l'aresta del Conveni, col·locant un parabolt per burí, i mantenint el caire clàssic i de compromís de la via però amb les assegurances renovades. Posteriorment s'ha alliberat amb un grau de 6b+.
- **2012 (agost):** S'obre la via Jaume Torrens Calvó al costat oest de la canal de l'Elefant, a càrrec dels germans Masó Garcia.
- **2013:** La via Normal del Bolet és també víctima d'un sobreequipament i una posterior res-

tauració, un fet ben insòlit en aquest monòlit. La restauració ve a ser com la reinstauració de l'anterior estat d'equipament que presentava la via, més clàssic i exposat.

La Castellassa de can Torras de nit amb el pessebre del 50è aniversari dalt del cim.

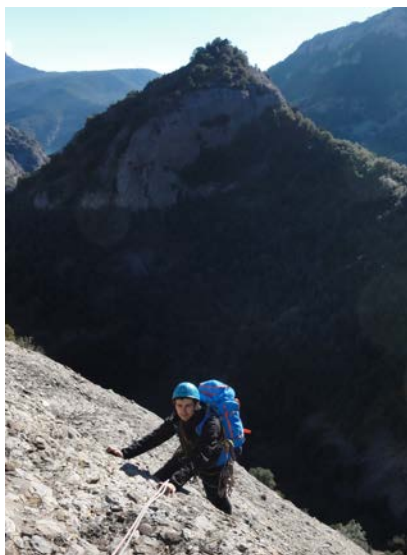
Foto: Òscar Masó Garcia.

Curiositats:

Dins del farcit apartat de fets insòlits que el llibre de la Castellassa tenia dedicat a aquest enorme monòlit, podem afegir-hi noves entrades:

- **Una BTT al cim!:** pel desembre de 2011, arran de la inauguració d'una nova botiga de Bicicletes Escapa a Sabadell, els propietaris del negoci van fer pujar una bicicleta de BTT al cim de la Torre de la Castellassa per fer-hi una espectacular foto promocional. Pujaren el vehicle a lloms de diversos escaladors (entre ells Ricard Darder, molt vinculat a la roca) i a dalt de tot un ciclista de veritat, impecablement abillat amb el seu flamant mallot, va fer diverses pedalades mentre quedava immortalitzat per les càmeres. De la notícia se'n va fer ressò el Diari de Sabadell i la publicitat que se'n va derivar va crear impacte.
- **Noves Castellasses!:** l'any 2010 apareix la guia de l'Alt Solsonès, de Cossetània Edicions, i s'hi esmenta una Castellassa al bell mig del feréstec Clot de Vilamala. Es tracta d'un turó arrodonit, gros i força rocós situat en un paratge salvatge i de difícil accés, al qual els autors de l'article hi obrírem una via (Ermitanets) i poguérem gaudir del privilegiat aïllament del lloc. Una altra Castellassa ben propera i en forma de turó s'esmenta en un mapa Alpina de la mateixa comarca, situada al sud del poble de Canalda i en l'indret dominat per la im-

ponent Espluga Tremosa, a tocar del Riu de Canalda. Aigües avall i ben a prop, un altre turó apareix batejat com a “Castellasset”. Aquests topònims són nous, o foren ignorats per l’*“Onomasticon Cataloniae”* de Corominas, que no els cita pas? Evidentment, caldria un estudi ben aprofundit de l’origen de tot plegat.

La salvatge Castellassa del Clot de Vilamala, vista des de la 2a reunió de la via Vilabona.
Foto: Òscar Masó Garcia.

Canvis vegetals i geològics a la Castellassa i voltants:

Als camps de la geologia i la vegetació, dos aspectes tractats amb detall en els dos llibres esmentats, s’hi han d’afegir les novetats i canvis que normalment les plantes i les roques van patint en el transcurs del temps, i que al llarg dels darrers sis anys han anat succeint a la Castellassa:

- **2012 (novembre):** Es té notícia que ha caigut una de les quatre branques del Pi de les Quatre Besses, l’únic arbre declarat oficialment com a Monumental al massís de Sant Llorenç del Munt i l’Obac, i que està situat a relativa poca distància de la Castellassa. Un roll casolà i molt aproximat li va atorgar més de 160 anys de vida, a l’espera de l’opinió dels experts.
- **2012 (desembre):** Mor el pi que servia per fer el ràpel de la cara oest de la Castellassa de can Torras. Era l’únic pi que es tenia coneixement que vivia en el monòlit.
- **2013:** Desapareix una presa de peu que facilitava el primer pas de la via normal de la Castellassa. Era rodona i petita, estava molt polida i sembla que va saltar pel seu compte, no pas “ajudada” com li va passar malauradament a la famosa “pedra negra”, que va desaparèixer del pas clau del cim principal a cops de martell als anys 50 del segle passat.
- **2013:** Es produeix una aparatosa esllavissada pel cantó E, just dessota dels blocs del cim. Mica a mica les compactes lloses cimals van perdent fonament! També es va produir una

COL·LABORACIONS

esllavissada d'una crosta situada damunt del bloc anomenat el Cigró, el qual de moment es manté indemne després de la inquietant ensulsiada que l'afectà l'hivern de 2005-2006.

- **2014:** Neix de nou i amb empenta el marfull que brota de la penombra del fons de la profunda bretxa del cim de la Torre, punt culminant de la Castellassa.
- **2016:** Una gran part de l'heura que cobria l'agulla homònima, propera a la Castellassa, ha caigut de forma massiva al seu cantó NE i n'ha canviat completament la seva fesomia. Caldrà continuar anomenant-la l'agulla de les Heures?

L'esllavissada de sota dels blocs del cim, ocorreguda a finals de 2013.

Foto: Òscar Masó Garcia.

Fins aquí us hem posat al dia de la Castellassa de can Torras sobre tot allò que ha succeït d'ençà de la publicació del seu llibre monogràfic, l'any 2010, i que ha tingut com a protagonista aquesta grandiosa roca i els seus voltants. El nombre de fets recopilats en aquests sis anys demostra que aquest impressionant monument natural no ha passat de moda i que continuarà com sempre ben present en els cors de tots els que l'estimem.

Us convidem a retrobar-nos d'aquí a uns anys per compartir les bones noves que s'hagin originat al voltant de l'intens i perdurable encant que desprèn la Castellassa de can Torras. Segur que no ens defraudarà!

Agraïments:

Pere Estapé, Efren Gaitan, Ricard Darder i Conxita Garcia.

Albert i Òscar Masó Garcia

Amb el suport de difusió de:

**AJUNTAMENT
DE VACARISSES**

**BIBLIOTECA
EL CASTELL**